

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), šte. 250

Maribor, petek 2. novembra 1928

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Novembra poleti dr. Eckener v drugič v Ameriko

POTREBA POJAČENJA MOTORJE V, DA BO MOGOČE KLJUBOVATI VIHARJEM. — ECKENERJEVI NOVI NAČRTI.

FRIEDRICHSHAFEN, 2. nov. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je pristal večeraj ob 7.08 zjutraj. Ogromna množica ljudstva je čakala vso noč na aerodromu, da se pojavi zrakoplov. Čim ga je opazila, je pričela prepevati patrijotične pesmi, prebila policijski kordon in priredila dr. Eckenerju in njegovim posadki navdušene ovacije. Od vseh strani se je vsipalo cvetje. Ko je »Grof Zeppelin« priplul nad hangar, je pričel takoj manevre za spuščanje. Ob 6.15 je izdal dr. Eckener ukaz, da naj se prostor pred hangarjem izprazni. Pristajanje zrakoplova je bilo radi neugodnega terena in silne mase ljudstva zelo težavno. Vse sirene na trolincah so pri tej priliki tulile, vojaštvo je oddalo častno salvo, narod je vrisikal in prepeval.

Polet iz Amerike v Evropo je trajal 71 ur in se je dr. Eckener izjavil o njem sledeče: Povratek iz Amerike je bil zelo težaven, ker smo bili polovico pota v gosti megli. Poročila vremenskih postaj so bila čisto netočna in je bila zato navigacija močno otežkočena, čeprav je izborna funkcijonirala. Podali pa smo kljub vsem težavam nov dokaz, da obstoji možnost rednega in zanesljivega zračnega prometa preko Atlantskega morja. Vso pot se nam ni pokvaril noben stroj in noben pomožni aparat.

Potniki, ki so potovali na »Zeppelinu«, so izredno zadovoljni in ne morejo prehoviti sigurnosti zrakoplova. Gospa Adams je izjavila med drugim, da si udobnejšega potovanja sploh ne more predstavljati. Dr. Eckener je prejel nešteto brzojavnih čestitk, med drugimi tudi od državnega predsednika Hindenburga in predsednika Zedinjenih držav Coolidgea.

FRIEDRICHSHAFEN, 2. nov. Ker se je dr. Eckener takoj po pristanku umaknil in ga na letališču niso mogli oficijelno pozdraviti, je bil prirejen zvečer v mestni hiši banket, na katerem so ga pozdravili zastopniki raznih oblasti. V svojem zahvalnem govoru je dr. Eckener naglašal, da sta oba sedanja poleta »Grofa Zeppelina« sicer pokazala, da se lahko opravlja redna zračna prekomorska služba, vendar pa bo treba zrakoplove na podlagi najnovejših izkušenj še znatno izpopolniti. Prva njegova skrb bo, da pojači motorje, da bo mogel zrakoplov premagati tudi viharje, ki so tokrat zelo otežkovali njegov polet. Ker se tiče Hindenburgovega povabila, da po seti z zrakoplovom Berlin, je pa dr. Eckener pripomnil, da tej želji za enkrat ne more ugoditi, ker se bo takoj začel pripravljati za nov polet v Ameriko, ki ga hoče absolvirati še tekom meseca novembra.

Okrog sporazuma

NOVA GONJA HEGEMONISTOV ZA AMPUTACIJO. — SKRBI IN STRAH SEDANJH VLADNIH STRANK.

BEograd, 2. novembra. Vsa znamenja kažejo, da se čutijo srbijanski hegemonisti znova ogroženi v svojih pozicijah. Akcija Miloša Savčiča za sporazum med Beogradom in Zagrebom sicer še ni rodila pozitivnih rezultatov, vendar je še bolj podčrtala neobhodno potrebo temeljite izpremembe dosedanjega upravnega sistema v državi in tudi sedanjega hegemonističnega režima.

Zadnje dni se pojavljajo glasovi, da se na vseh merodajnih mestih zelo resno bavijo z vprašanjem, kako bi se čim hitreje ustvarila atmosfera, ki bi dovedla do sporazuma ali vsaj do zblizanja obeh taborov. Vsi predlogi pa zajedajo globoko v temelje sedanjega sistema in režima. Ravno zato napenjajo hegemonisti vse sile, da bi čim bolj razdražili duhove in tako že vnaprej onemogočili vsak uspeh sporazumske akcije.

V tem smislu se komentira tudi večeraj članek glavnega direktorja poštne hranilnice v Beogradu, dr. Nedeljkić, da v »Vremenu«, v katerem naglašava, da se mora Srbija otresti narodnega ujedinjenja in se zopet osamosvojiti, češ da je radi prečnanov materialno propadla. Dr. Nedeljkić nastopa čisto odkrito in jasno za odcepitev oz. amputacijo. Njegova izvajanja so izliv najčistejšega srbijanskega hegemonizma in izraz razpoloženja, ki vlada v vodilnih krogih sedanjih srbijanskih strank.

Vlogo zloglasnega beograjskega »Jedinstva« pa je očividno prevzela sedaj

radikalna novosadska »Srbadija«, ki poziva k umoru vseh vodilnih politikov KDK. Pa tudi razni drugi dogodki pričajo, da se oprijemljejo hegemonisti vsake bilke, samo da bi se vzdržali še vnaprej na površju.

V treznih beograjskih političnih krogih najodločnejše obsojajo najnovejšo gonjo amputašev in povdarjajo, da je to samo dokaz več, da mora biti sedanjega režima čimprej konec. Neopojmljivi nastop dr. Nedeljkić je izzval tudi v srbijanskih gospodarskih krogih veliko ogorčenje in se že pojavlja zahteva po takojšnji njegovi odstranitvi z mesta generalnega direktorja poštne hranilnice, posebno, ker je tudi praktično izvajal svoje hegemonistično naziranje pri podeljevanju kreditov poštne hranilnice, kjer je prečane dosledno preziral.

Potresna dežela

Japonska se v resnici lahko naziva potresna dežela. V nobeni državi na svetu niso namreč potresi tako pogosti kakor tamkaj. Po usodnem potresu, ki je pred petimi leti opustošil mesto Yokohama in del glavnega mesta Tokia, je bilo po podatkih statistike na Japonskem toliko potresov, da se je zemlja povprečno 15krat na dan tresla. Od 1. 1923. je bilo namreč na vsem Japonskem zabeleženih skupno 27.097 potresov, vendar pa so bili večinoma tako rahli, da jih občinstvo sploh ni občutilo.

Za 10.516.538 Din novih oblastnih davščin

Kakor smo že sporočili, se sestane mariborska oblastna skupščina dne 5. tm. k zasedanju, v katerem bo obravnavala in sklepala tudi o proračunu za leto 1929. Oblastni odbor je predložil osnutek proračuna, ki predvideva nad 60 milijonov Din izdatkov. V svrhu kritja je predvidenih 11.037.043 Din državnih dotacij, 25.578.526 Din dohodkov iz oblastne imovine in oblastnih zavodov, 25.315.000 Din dohodkov iz oblastnih davkov, doklad in taks ter nekaj raznih dohodkov. Na prvi pogled pade v oči ogromna vsota oblastnih davkov in doklad, ki so v letošnjem proračunu bili določeni z 14.800.462 Din, bodo torej v l. 1929 za 10.516.538 Din večji.

Baviti se hočemo nekoliko baš s tem poglavjem oblastnega proračuna, ker tvori ot poglavje dejansko obremenitev prebivalstva mariborske oblasti. Po predlogu oblastnega odbora znašajo ti dohodki 40.04%. Oblastna obremenitev za poedinega prebivalca mariborske oblasti bo znašala Din 39.30 letno.

Davščina na ponočni obisk gostiln, kavarn, bargo itd., taksa na kvartanje, doklada k veselici taksi — vse te davščine ostanejo še naprej, dasi oblastni odbor sam priznava, da so v lanskem proračunu dohodke iz tega previsoko prelinirali (1.000.000 Din, dočim se je do konca septembra pobralo komaj 161.432 Din. Zato znaša ta postavka v novem proračunu samo 300.000 Din. Pač pa nameravajo sporazumno z ljubljansko oblastjo uvesti posebno takso za dovoljenje javnih plesnih prireditev, ki bi znašala v mestih in kopališčih za vsako dovoljenje 300 Din, v trgih 150 Din, v vseh ostalih krajih 80 Din.

Taksa na motorna vozila ostane in so zadevni dohodki v l. 1929 predvideni z 400.000 Din. Spremenila se bo uvedba davščina ne bo preveč obteževala prebivalstva in tudi ne bo ovirala industrije. Ta davščina bi naj nesla 2.300.000 Din.

Oblastna taksa na zakupnino lovišč se zviša od 20% na 50%. Oblastni odbor utemeljuje to zvišanje, češ da »ne bo imelo niti za občine niti za posameznike kvarnih posledic, ker je lov pač več ali manj luksus.«

Davščina na električni tok se zviša, ker je »oblastni odbor mišljenja, da ta davščina ne bo preveč obteževala prebivalstva in tudi ne bo ovirala industrije.« Ta davščina bi naj nesla 2.300.000 Din.

Na novo se uvede oblastna davščina na zaposlitev inozemskih delavcev, ki jo bo plačal vsakdo, kdor na ozemlju mariborske oblasti uporablja inozemske delavske moči. Plačeval jo bo delodajalec, ki je ne sme prevajati na uslužbenca. Davčno osnovo bo tvoril dohodek, ki služi za odmero uslužbenskega davka, davčna stopnja bo normalno 4%.

Ostane oblastna doklada k državnim taksi na kupone ali dividende, ki se bo plačevala od celokupnih vsot, katere izplačujejo delniške družbe kot dividende ali tantijente.

Predvidena je oblastna 50%na doklada k državnim taksi na potroške v hotelih in gostilnah, ki jo plačujejo gostilničarji v krajih z nad 2000 prebivalci ter v kopališčih in letoviščih. Oblastni odbor je v svojem poročilu mnenja, da »tudi ta taksa ne bo oškodovala niti gostilničarjev niti gostov.«

Na novo je določena 200%na oblastna taksa na državno takso, katero morajo

delniške družbe plačevati letno za vsak tekoči račun.

Tudi na novo se uvede oblastna doklada k državnim taksi za podelitev gostilničarske pravice. Tozadevna taksa znaša za Maribor 3000 Din, za druge kraje z nad 2000 prebivalci 2500 Din, za vse ostale kraje 2000 Din. Oblastni odbor upa, da »se bo s to doklado ustanavljanje novih gostiln podražilo.«

Oviranje reklame potom oglasov v časopisju in knjigah hoče povečati tudi še oblastni odbor s tem, da določa 100%-no oblastno doklado k tozadevni državnim taksi.

V veljavi ostanejo oblastne doklade k državnim taksam na kino-vstopnice in lovske karte.

Istotako ostanejo nespremenjene v veljavi oblastne doklade k državnim trošarinam na pivo, žganje in špirit. Oblastni odbor poroča, da bodo enake doklade uvedle tudi zagrebška, karlovška in ljubljanska oblast, kar bo onemogočilo tihotapstvo iz ene oblasti v drugo ter tudi znatno dvignilo dohodek na tej dokladi. Zanimivo je, da se je do konca sept. t. l. pobralo na dokladi za pivo 1.381.679 Din, za žganje 1.583.291 Din, za špirit 622.291 Din.

Zviša se oblastna doklada na vino in vinski mošt in sicer pri vinu od 0.17 Din na 0.50 Din za 1 liter, pri vinskem moštu od 0.12 Din na 0.30 Din. Oblastni odbor je mnenja, da ta povišek ne bo imel za vinogradnike nobenih kvarnih posledic, ker se je v praktičnem življenju že postopalo pri kupčiji tako, kakor da bi znašala oblastna doklada k državnim trošarinam na vino vsaj Din 0.50 in ne samo 0.17 Din. Enako doklado nameravajo uvesti tudi zagrebška, karlovška in ljubljanska oblast, ter se bo tako preprečilo tihotapstvo, kar »ne bo le v prid oblastnim financam, temveč tudi realni trgovini.«

Na novo se uvede 50%-na oblastna doklada na dohodek podjetij, obratov in poklicov (obča pridobitina), torej na davke obrti, trgovine in industrije. Izvzete so od te doklade osebe, ki so samostalne drugim na službo za odškodnino z izključno ali pretežno uporabo lastne telesne moči (nosači, dninarji, itd.), dalje obrtniki in obrtni, ki imajo manj kot četrto kvalificiranih pomočnikov, praktično vzeto torej vsi manjši obrtniki in trgovci po deželi, ter krošnjari. Oblastni odbor hoče s tem »preprečiti obremenitev malih ljudi.«

To je v glavnem vsebina predlogov oblastnega odbora. Navedeno, da se bo v oblastni skupščini bila huda borba proti nadaljnim obremenitvam izmozganega prebivalstva. Saj se državne davščine kljub temu, da so oblastne saomprave prevzele ogromen del državnih poslov, vključ obljubam SLS niso niti najmanj znižale, ampak je nasprotno. Slovenija, kakor izhaja iz uradno objavljenih številk, baš lani in letos plačala težke milijone državnega davka več nego poprejšnja leta. Oblastni odbor v svojem poročilu tudi sam odkrito priznava, da bodo v prvi vrsti obdavčena mesta ter trgovina in industrija, seveda pa vara sebe in javnost, če domneva, da nove davščine ne bodo — četudi le indirektno! — udarile »malega človeka.«

Spominjajte se CMD

Vojska generala Maistra

IZLOČITEV NEMŠKEGA VOJAŠTVA. — OGROMEN MATERIJAL — OGROMNO DELO.

Maribor, 2. nov.

Po iniciativnem in odločilnem nastopu generala Maistra dne 1. novembra 1918 so se dogodki naglo razvijali. Generalovo odredbo glede vojaštva nemške narodnosti so že opoldne poveljniki razglasili po vojašnicah. Nemški vojaki so se iz vseh polkov izločili naglo in gladko. Mnogi so sami odšli ter vse pustili. Bilo je pa nekaj vestnih nemških častnikov, ki so se do zadnjega brigali za kono in za ves material ter so hoteli vse v redu oddati. To se je tudi zgodilo in tako se je že tedaj dobil dober pregled o materialu po raznih vojašnicah in skladiščih.

Posebno zanimiv je bil prevzem artiljerije. Ognjičar Slobodnik, ki je bil od narodne vlade imenovan poročnikom, opisuje to takole v svojem pripevku za general Maistrovo knjigo »Naš Maribor«.

»Že dalj časa smo se pripravljali podčastniki, jaz, Anton Pirnat in Alojzij Knavs, kako bi mogli streti vladu tukajšnjih Nemcev in razorožiti nemško vojaštvo v slučaju državnega prevrata. Zanašali smo se pri tem v prvi vrsti na zavednost naših domačih fantov. Jaz sem zbiral v ta namen kot vodja polkovnega staleža zanesljive ljudi, ki mi jih je zlasti priporočal ognjičar Pirnat, ki je bil z moštvom v vednem stiku.

Dne 1. novembra mi je prinesel sin profesorja Voglarja pismo s pozivom, da naj hitim v Narodni dom, kjer bom dobil razna navodila. Iz previdnosti sem odšel skladiščnikom ključke in odpravil k zalogi streliva v Bohovo dva Vaelava Jenika — očeta in sina, zavedna četa — oba desetnika, z nekaj topničarjev, da prevzemo tam stražo.

V vojašnici je ostal poročnik Vovk, jaz, ognjičar Knavs in desetnik France Mejač pa smo tekli v Narodni dom, kjer sem veselim izvedel, da je naš tihi skler, že uresničil major Maister. Ta mi je dal povelje, da zberem ob času obeda, ko bo vse vojaštvo pri svojih oddelkih, moštvo nadomestne bitnice in razorožim ter odpuštim nemško vojaštvo, slovenske ostanke pa združim.

Naši nemški topničarji so bili po primernem pouku takoj pripravljeni, da odidejo. Slovenci, zlasti še Kranjci, pa so se vsi prostovoljno pridružili meni. Prisegli smo si, da bomo ljubovali vsem zaprekam. Bilo nas je okrog 70. Zastržili smo izhode in vhode v vojašnici, ki se je kar brž spremenila v pravo taborišče. Vsi smo bili takoj na mestu in bili v teku ene ure oboroženi ter opravljeni, tako da smo že ob 15. uri zasigli tukajšnjemu nemški čutečemu, sicer pa domačemu poljsko havbičnemu polku šte. 106 vse topove, konje in konjsko opravo. Veselje je bilo gledati, s kako vnamo, ponosom in zadoščenjem so se naši fantje polasčali orožja.

Opazovali smo, kako žurno so vojaki 47. pešpolka zapuščali svoje barake zapadno nasproti naše vojašnice, ko so izvedeli, da so »die Windischen« v posesti topov. V najkrajšem času je bil ta polk brez moštva in brez častnikov. Žal je bil njihov poveljnik dopoldne tako skrben, da jih je iz polkovnega skladišča po polnoma novo oblekel in oborožil.

Zasedli smo takoj naipomembnejša skladišča, zlasti materialno in monturno od poljsko havbiškega polka šte. 106, kjer se nam je posrečilo. Kljub poznejšim vlomom, ohraniti državi material, ki ga pozneje dolgo sploh ni bilo mogoče dobiti in je bil torej za novo ustanovljeni jugoslovanski topniški polk velike vrednosti.

Oboroženi smo se razpostavili na dvo rišču, izpregli topove in čakali nadaljnjih ukazov. Ko so spoznali nemški vojaki poljsko havbičnega polka šte. 106, da se jim ni treba ničesar bati, so obvestili svoje častnike, ki so nato začeli kapati v vojašnico. Bili so vidno potrjeni in zelo neradi so se končno zadovoljili s potrditvijo, da so res izročili topove in drugi material nam. Popoldne sem povabil stotnika Bernharda, strpnega Nemca v poljsko havbiškem polku šte. 106, s se v Narodni dom, kjer je tudi on dobil zaželjeno predajno potrdilo.

Ob tej priliki sem javil generalu Maistru, da je bitnica oborožena in v pri-

pravljenosti. Potem smo stalno zasedli topniško vojašnico in pomnožili stražo v skladišču za strelivo v Bohovi.

Ko se je tako pridobil ogromen vojni material, je bilo potrebno ogromno delo, da se vse uredi in vzdržuje. General Maister je imel v svoji glavi in skrbi stvari in zadeve, s katerimi se poprej ni nikdar bavil v svoji službi.

Ogromno zaslugo, da je bil vse oskrbljeno in da ni lakota onemogočila genijalno zasnovanega vojaškega preobrata, pripada tedanjemu vodji vojaške oskrbovalnice, sedanjemu podpolkovniku v pok. Antonu Satranu. Ta vrli mož je v zadnji dobi Avstrije računajoč na njen konec — zadrževal proti vsem ukazom v Mariboru velike zaloge živil in ko je bil preobrat izveden, je genijalno organiziral vso oskrbo. Čudovito se je udeleževala njegova organizacija tudi pozneje, ko je vojaštvo naglo naraslo in ko so se bili boji ob meji. Pri vseh teh zaslugah je bil pa mož zelo oškodovan pri — častniški prevedbi in upokojitvi.

Velike zasluge ima tudi živinozdravnik Hinterlechner, ki je dolgo časa sam opravljal ogromno službo. G. Hinterlechner ni bil samo živinozdravnik, organiziral je tudi trene ter opravljal tudi tehnično službo. Služboval je do blizu konca l. 1919.

Med skromnimi in silno vnetimi delavci vojaškega preobrata je bil tudi lani 19. avgusta tragično preminuli podpolkovnik, tedanji kapetan Fran Jurkovič. Prej je bil Jurkovič četni poveljnik in polkovni adjutant mariborskega domačega strelskega polka št. 26. Bil je skoraj vedno na frontah, preobrat ga je pa le zatekel v Mariboru. Mož je bil tudi strokovnjak za mobilizacijske in vojnodopolnilne zadeve. Mariborsko vojno okrožje je temeljito poznal. V burnih dneh preobrata je pa služboval tudi kot kolodvorski poveljnik. Tedaj je bilo največ vojaških transportov. Vojaki iz italijanske fronte so imeli beneške lire in osleparjeni ter brez vseh sredstev bi bili ti reveži, če ne bi bil kapetan Jurkovič posredoval pri avstro-ogrski banki za izmenjavo tega denarja. Udeleževal se je tudi pri organizaciji vojaškega dopolnilnega poveljstva, kjer so uspešno delovali tudi kapetan Anton Kolšek, nadporočnik dr. Miloš Vauhuik, poročnik Ciril Skvarča in še nekateri drugi.

O Mariborskem pešpolku in razne zanimivosti o jedru general Maistrove vojske še sledijo.

Slovenska Matica

izda za leto 1929 sledeče knjige: Izidor Cankar: Zgodovina likovne umetnosti III., Wladislav Reymont: Kmetje I., Kneževa knjižica XXIII., Kidrič Fr.: Zgodovina slovenskega pismenstva in literature do srede 19. stoletja. Vse štiri knjige stanejo nevezane 50 Din. (Vezava za 3 knjige 36 Din.) Člani se prosijo, da pošljejo denar v naprej. Naročila sprejema poverjenik Iv. Fava, gimn., Maribor.

Hrvatska Matica

je za to leto izdala sledeče knjige: Bučič: Dioklecijanova palača, Mažuranič Fr.: Od zore do mraka, Hrvatsko kolo VIII., Šogveč K.: Toma Spličanin, Nazor VI.: Priče s ostrva, grada: planine, Elin Pelin: Izabrane novele, s bugarskog prev. Eših J. — Vseh 6 knjig stane za člane 140 Din, vezane 220 Din. Razentega je izdala obširno Hrvatsko revijo 1—2 za 50 Din. Naročila sprejema poverjenik I. Fava, Maribor; tudi po dopisnici.

Ljudska univerza v Mariboru.

Danes, 2. novembra, ob 5. pop. in 8. zvečer zelo interesantno predavanje o kolonizaciji Brazilijske, ki je zvezano z lepim dolгим filmom. Predava g. ing. Gvido Grubič iz Brazilijske. V ponedeljek, 5. novembra, predava naš zgodovinar g. dr. Trauner o Marku Aureliju, velikem rimskem cesarju.

Ruska kočna na Pohorju

se je letos prezidala in povečala. Otvoritev te prenovljene najstarejše planinske postojanke na Pohorju bo v nedeljo 11. novembra. Planinci in prijatelji Ruske kočne, udeležite se te skromne planinske slavnosti v obilnem številu. Istega dne se bo vršila v cerkvi sv. Aneha služba božja. Podravska podružnica S. P. D.

Mariborski in dnevni drobiž

Dan mrtvih

posvečen spomin znanih in neznanih, ki so se ločili od nas, je bil pri vseh vzbujenih turobnih spominih jako pester in živ. V življenju je že tako, da so ljudje v skupnosti pri vsem svojem udeleževanju tudi ob žalobnih prilikah jako živi in da so vsakdanje življenjske zadeve vedno v ospredju. Ob pogledu na velike množice, ki so se ves dan vile preko mosta proti Pobrežju, se je sicer vsakdo zavedal namena tega romanaja, mislil je na mrtve, pri tem je pa le premnogi vzklinal: Bogzna, koliko nezdod in tatvin bo v toliki gneči! —

Bilo pa ni ne enega ne drugega. Vozni, zlasti avtobusni promet je bil silno živahen. Celo novi avto rešilne postaje je moral pomagati. Od Glavnega trga do pokopališča je vršilo 20 policijskih stražnikov prometno rediteljsko službo. V Melju sta vozila preko Drave brodin čoln. Tudi tu so skrbeli stražniki in na vsaki strani po en orožnik, da ni bilo nevarnega navala.

Grobovi so bili lepo okrašeni. Maribor je lepo in dostojno obhajal spomin pokojnih.

Vprašanje nove carinarnice

v Mariboru prehaja v odločilen štadij. Po najnovejših sklepih merodajnih faktorjev bo vendarle ostalo pri prvotnem načrtu, tako da se sezida poleg glavnega kolodvora poslopje za poštno in topniško carino, na drugi strani železniških tirov ob tovarnih skladiščih pa poslopje za tovarno carino. Z zidanjem pričnejo po vsej priliki takoj na pomlad.

Stranišče pri kolodvoru,

ki že davno ni več spadalo na to mesto, so pred nekaj dnevi vendarle odstranili. Da bi le v kratkem zadela ista usoda tudi ono kajbico v mestnem parku, kjer se prav pogosto vidi naravnost vzorna grdobija!

Umrla je

včeraj v Rušah po kratki bolezni 71letna gospa Marija Novak, rojena Rotner, posestnica in gostilničarka. Pogreb blagopokojne bo v soboto ob pol 16. uri na pokopališču v Rušah. Pokojni večer mir, rodbini sožalje.

Krajevna organizacija SDS za III. okraj priredi v soboto, dne 3. novembra ob 8. zvečer v prostorih gostilne Hönigmana v Melju politični zborovanje, na katerem bo govoril narodni poslanec dr. Pivko, g. Kejžar in oblatni tajnik SDS g. Spindler. Prosimo, da se članstvo tega zborovanja polnoštevilno udeleži.

Narodno-strokovna zveza,

podružnica za mesto Maribor ima ustanovni občni zbor v nedeljo, dne 4. novembra ob 10. dopoldne v predsobi tajništva SDS, Cankarjeva ulica 1. Prosimo za polnoštevilno udeležbo članstva. Odbor.

Mesto sodnega sluga

je razpisano pri okrajnem sodišču v Sv. Lenartu. Prošnje je treba vložiti do 15. tm. pri predsedništvu okrožnega sodišča v Mariboru. Prosilci, ki še niso v državni službi, se smejo sprejeti samo kot dnevničarji.

Društvo drž. upokolencev za Slovenijo v Mariboru

sporoča, da se bo vršil v zadnjem »Upokolencu« objavljen sestanek v nedeljo 4. tm. ob 10. dop.

Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1928 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove več ustanov po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 30. novembra 1928. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Nesreča pri delu.

V Dobrenju si je 20letni posestniški sin Jurij Kebrič pri rezanju sena na siamoreznici odrezal palec leve roke, Zdravili se v bolnišnici.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 2. novembra ob 20. uri »Therese Raquin«. Gostovanje v Celju.
Sobota, 3. novembra ob 20. uri »Moj oče je imel prav«, ob. B. Znižane cene. Kuponi.
Nedelja, 4. novembra ob 20. uri »Gejša«. Znižane cene. Kuponi.
Ponedeljek, 5. novembra ob 20. uri »Gejša«. Gostovanje v Ptuj.

Mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da poravnajo svoj novemberski obrok najdalje do 10. novembra.

»Moj oče je imel prav«. Ta fina in zabavna komedija se vpizori, morda zadnjič, v soboto 3. novembra na mariborskem odru. Da si jo lahko ogledajo čim širši sloji, veljajo znižane cene.

»Gejša na ptujskem odru. V ponedeljek, 5. novembra se vrši prvo gostovanje marib. gledališča: vpizori se klasična opereta »Gejša«. To je prva od 15. predstav v abonmanu. V interesu publike se priporoča, da se priglasi čim več abonentov.

Ješenski Manever v našem gledališču

V torek in sredo smo imeli nabit polno gledališče. Veliko privlačno silo vsebuje že Kalmanova opereta sama. Vsled izrazitosti svojih ritmov in nekaterih imenitno pogodenih melodij ter splošne ogrske tinkture si je od vsega začetka osvojila svetovne odre in jih v presledkih še vedno čuva. A treba tudi pibiti, da marsikdo je pohitel v gledališče radi priljubljene subretke Lubejeve, bivše članice našega gledališča in zdaj subretke v beograjski opereti. In res, občinstvo jo je takoj sprejelo z burnim in dolгим aplavzom. Tudi tekoma večera je imela priliko izvabiti nešteti ploskani. Pa saj jih tudi v resnici zasluži. Njena igra je živahna, neprisiljena in ljubezniva, njen glas lep, močan in zelo prijeten. Bila je prav srčan enoletni prostovoljček, podjeten in nagajivo razpoložen.

Ostale vloge v rokah naših domačih igralcev so večinoma znane. Udovičeva je bila fina baronica Riza, dostojanstvena in ljubka v igri in v petju, takisto je Savinova bila poredna in »pametna« Treszka hkrati. Moške vloge so razen dveh bolj dekorativnega značaja. Škoda je le, da ni pravega operetnega tenorja. Sicer čujem, da se uprava gledališča trudi za izpolnitev te vrzeli, ki jo — za enkrat menda — maši Skrbinešek. Mnogo je petja v vlogi nadporočnika Lörentey in Skrbinešek se je odrezal kakor je pač mogel. Njegova igra je bila primerna; manjša doza patetike bi bila čisto umestna. Rezervnega kadeta Waller steina je podal Harastović prav zabavno in ne brez pretiravanj; občinstvo mu je večkrat aplavdiralo. Grom kot general Lohony je bil dober, ravno tako Rasberger kot ritmojster, Tovornik kot hlapec Lajoš in Kovič kot četovodja Turli. Zbor je bil zadovoljiv, takisto orkester. — V glavnem sta bili obe predstavi ob danih razmerah vredni vsake pohvale, za kar gre še posebna zasluga kapelniku Herzogu, ki se loteva posla z veliko spretnostjo.

Nezgoda na pokopališču.

V Št. Janžu na Dravskem polju je sedemletni Ivan Fras z drugimi dečki vred skakal preko grobov vaškega pokopališča. Pri tem je zadel ob kamenit spomenik, ki se je prevrgel ter dečku zlomil levo nogo. Ponesrečenega dečka so odpeljali v bolnišnico.

Roparski poskus.

Sinoči, ko se je že stemnilo, je gospo Angelo Sernečovo, učiteljico pri Sv. Antonu v Slov. Goricah, ko je šla ob robu novega mestnega parka, napadel neki mlajši možki ter ji skušal iztrgati iz rok ročno torbico, v kateri je bil tudi denar. Ko je napadena gospa klicala na pomoč, je napadalec zbežal v park.

Specijalist za ženske bolezni in porod dr. Benjamin Ipavc v Mariboru, Gosposka ulica 46, zopet ordinira od pol 10. do pol 12. in od 15. do 16. ure.

Amerikanci kupujejo

AMERIKANEC, KI KUPUJE PARIŠKE PALAČE IN ULICE. — AMERIKANCI — NAJBOLJŠI KUPCI UMETNIN IN STARIN.

Nekaj let pred vojno se je ves Pariz smejal Američanki Mrs. Mackay, ki je imela za okroglo 400 milijonov dolarjev premoženja ter je hotela za veliko veselico v čast Amerike najeti ves pariški Champs Elysées za eno noč. Ko ji je policijski prezident Lépine dejal, da je to nemogoče, ker je narodna last, je dejala: »Saj vse tudi kupim, koliko pa stane?«

Danes se ekzotičnim kupcem iz Amerike nihče več ne smeji. Pariz ima gosta, ki hoče kupiti Avenue de Boulogne in mogoče bo hotel nekega dne kupiti tudi ves Bois.

To je poslanik Bolivije Senor Patino. On je nekak častni predstavnik svoje domovine in sicer šele par mesecev. Tudi njegov prednik Senor de Arramaye je bil bogataš, a še daleč za njim. Patino je »kralj srebra«, baje ima najbogatejše srebrne mine v Boliviji. Njegovi dohodki se cenijo na dva — milijona frankov dnevno. To prekaša marsikatera državne proračune.

Senor Patino je zavzet za trajne vrednosti. V Parizu živi že več let ter kupuje in kupuje. Pred par leti je kupil prekrasno palačo Yturbe s starinskim parkom. Zraven te slavne starinske palače je dal zgraditi zelo moderno stavbo. Pred nekaj meseci je kupil palačo Montmorency za 28 milijonov frankov. V Biarritz posreduje slavno vilo Léglise, v Cannesu je tudi nekemu Angležu odkupil najlepšo zgradbo Riviere, v Departementu Seine-et-Oise ima pa starinsko graščino z več sto hektarji lovišč jelenov, srer in fazanov. Njegov najnovejši na-

črt je nakup Avenue de Boulogne, kjer hoče zgraditi same moderne palače.

Ob gotovih prilikah je mož tudi zelo radodaren. Ko so v Boliviji morali ustaviti delo na neki železniški progi in je radi pomanjkanja denarnih sredstev ostalo nezgrajenih še več sto kilometrov, je nakazal toliko vsoto, da so bili kriti vsi gradbeni stroški.

Samo tujcem, ki prežijo na bogate neveste, ne privošči svojega denarja. Ima sina in dvoje mladih hčera. Starejšo je te dni zaročil z nekim bogatim rojakom, mlajša hčerka živi z očetom v Parizu in vsak dan občuduje ves svet njeno razkošje. Ima seveda poleg občudovalcev tudi dosti oboževalcev, papa pa pravi kratko in jedrnato: »Če si izbere moža izven Bolivije, potem ji dam samo dva milijona rente; naj gleda, kako se bo s tem preživela...«

Južno-Amerikanci so v Parizu zelo v modi. Zanimanje za severo-ameriške predstavnike je pa padlo, odkar se je Uncle Sam izkazal za tako trdovratnega upnika. Nimbus dolarskih princes je minul. Samo kot kupci so še zaželeni vsi Amerikanci. Dolarska aristokracija ceni posebno starline in umetnine stare Evrope. Pri vsch razprodajah umetnin in starinskih znamenitosti v Parizu, Berlinu ali Londonu so Amerikanci glavni kupci. Velike svote izdajajo za slike, kipe, rokopise slavnih pesnikov, za starinsko pohištvo, orožje — sploh za vse, kar izhaja iz dob, ko o današnjem ameriškem življenju še ni bilo ne duha ne sluha.

grofici, zadela je pa le slučajno njeno sobarico. Atentator mora biti v obeh slučajih nekdo, ki bi se rad na kak način polastil velikega premoženja rodinice Sternawskih. V tej rodbini sta bila že dva slučaja in sicer l. 1834. in 1857., da so bili dediči umorjeni s strupom. Nastane vprašanje: kdo bi si zamogel potom zločina pridobiti premoženje? Ali eden od znanih ali pa od neznanih sorodnikov. — V tem pogledu in v tej smeri se še ni ničesar pojasnilo. Ravno tako zagonetno je tudi vprašanje, kako sta izginila oba šopka po doseženem morilskem smotru. Moža, ki se je v Opatiji seznanil s pokojno grofico, tudi ni mogoče najti. Ko so grofico našli mrtvo, se je izgubila za njim vsaka sled.

Za koliko se dnevno pomnoži prebivalstvo zemlje?

Nemški profesor Hennig skuša v svoji najnovejši knjigi »Geopolitika« razčistiti vprašanje, koliko ljudi ima prostora na zemlji. Sigurno je, da se je število ljudi na zemlji od početka 19. stoletja podvojilo. Takrat je bilo na zemlji krog 900 milijonov duš, danes jih je 1900 milijonov. Videti je torej, da se ni izpolnila bojazen znanega angleškega nacionalnega ekonomista Malthusa, ki je predvideval za sedajni čas že najmanj 20 milijard ljudi na zemlji. Vendar pa se pomnožuje ljudstvo zelo naglo in če bo šlo naprej v dozdajnem tempu, t. j. da se tekem 820 let zopet podvoji, bomo imeli leta 2050. na zemlji 4 milijarde, l. 2200. pa že 8 milijard ljudi. To je pa tudi največje število ljudi, ki more po sedajnem poznavanju zemlje imeti na njej prostora. Hennig je sicer optimist in trdi, da lahko zemlja prehrani še več ko 8 milijard ljudi. Danes je na zemlji dnevno krog 50.000 porodov več nego smrtnih slučajev. To pomeni pomnožitev ljudi na leto za 18 milijonov, v stoletju pa 1.800.000.000. Vsekakor številke, ki so vredne premisleka.

Pohujšana papiga.

— Urška, Urška, nesite takoj papigo iz sobe, sicer se bo naučila strašnih izrazov in se bo do skrajnosti pohujšala; mož namreč zopet ne more najti gumba od ovratnika...!

Sport

LAHKOATLETSKI MITING »MARIBOR-RA«

je včeraj ob mnogoštevilni udeležbi atletov prav dobro uspel. Žal le, da še ni s strani občinstva za to panogo šoprt dovolj interesa. Miting so vodili zg. Nerat, dr. Jetmar, Samuda, Amon in Mohorko. Potekel je hitro, brezhibno in v najlepšem redu. Udeležencev je bilo od ISSK Maribora 16, od Rapida 11, od »Ptuj« 2, od Železničarja eden. Rezultati so za mariborske razmere, kjer je lahka atletika šele v povojih, jako lepi. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da se je udeležilo mitinga precej dijaštva, med katerim je mnogo jako dobrega materiala. Zlasti v tekih in metih smo videli nekaj talentov, ki so vredni, da se temeljito izvezbajo.

Po daljšem odmoru je startal včeraj zopet znani jugoslovanski rekorder Slapničar. Absolviral je tek na 3000 m v lepem stilu, videti pa je bilo, da ni pokazal vsega, kar zna. Podpečan od Železničarja je dober talent. Pri metih je omeniti posebno Barloviča in Jurco. Pri skoku v vis je pokazal zelo lep stil Madile, ki pa radi mehkega terena ni mogel doseči običajne višine. Koren je bil tokrat nerazpoložen in ni dosegel svoje višine 1.65 m.

Doseženi so bili naslednji uspehi:

Tek 100 m: I. Barlovič (R) 12, II. Koren (M) 12.05, III. Macun (M) 12.06, (8 atletov na startu). — Tek 800 m: I. Korosec (M) 2.12, II. Bergant (M) 2.13, Laznička (M) 2.21. (10 atletov). — Tek 3000 m: I. Slapničar (M) 10.13, II. Podpečan (Z) 10.14, III. Ferk (R) 10.22. (11 atletov). — Skok v višino: I. Madile (R) 1.55, II. Koren (M) 1.50, III. Büdefeld (R) 1.45. (10 atletov). — Skok v daljino: I. Koren (M) 5.63, II. Madile (R) 5.59, III. Barlovič (R) 5.39. (11 atletov). — Metanje krogle: I. Barlovič (R) 10.47, II. Jurca (M) 9.76, III. Božič (M) 9.62. (6 atletov). — Metanje diska: I. Barlovič (R) 27.50, II. Bergant (M) 25.83, III. Stross (Ptuj) 25.30. (5 atletov). Točke: I. Maribor 33, II. Rapid 26, III. Železničar 3, IV. Ptuj 1.

Sodniška sekcija ZNS—službeno.

Nedeljski prvenstveni tekmi sodijo: prvi moštvi Rapid—Svoboda g. Mohorko in mladini istih klubov g. Bizjak.

Celovec—Maribor.

Medmestna nogometna tekma Celovec—Maribor, ki bi se imela vršiti po jutrišnjem, se mora radi nenadnih ovir preložiti na poznejši termin.

Hazena Ilirija—Maribor.

Po odredbi Jugosl. hazenske zveze v Ljubljani se bo kljub odstopu Concorije in ASK-a nadaljevalo tekmovalje za prvenstvo države. V nedeljo 4. tm. popoldne se srečata v Mariboru družini SK Ilirije in ISSK Maribora. Tretjo letošnje prvenstveno tekmo med starim in novim prvakom Slovenije pričakuje športna publika z razumljivo napetostjo.

Hrvatski nogometaši

Emil Peršić, Maks Mihelčič (!), Dragotin Babić (Gradjanski), Danijel Premrl, Ernest Höckman (Concordia) in Kornfeld (Viktorija), ki se niso hoteli udeležiti meddržavnih reprezentančnih tekem s CSR v Pragi, so po sklepu ZNS predani kazenskemu odboru zveze.

Akad. reprezentanca v Zagrebu.

Zagrebski visokošolci-sportniki so poslednji čas izredno agilni. Nogometaši so sestavili reprezentanco univerze, ki je včeraj prvič nastopila na zelenem polju in sijajno prestala svoj krst. Za nasprotnika si je izbrala enajstorico Haška ter jo po zelo lepi tekmi zasluženo premagala 4:3 (2:2). Igrali so: Vokaun (med.), Koch (tech.), Kovačič (com.), Brozović (iur.), Marijanović (com.), Hlrec I. (med.), Praunspurger (pharm.), J. Pavelić (iur.), Lemešić (com.), Leinert (tech.), Šime Poduje (iur.).

Pristopajte k stavbni zadrugi »Ribniška koča« kot zadrugni član! Deleži a Din 100, pristopnina Din 20. Pojasnila daje zadruga »Ribniške koče« r. z. z. o. z. v Mariboru.

je od nekdaj bila znana po svoji hudobnosti.

Danes pa je cela hiša vesela, četudi se pere perilo, ker se rabi

Romantična borba z divje svinjo

Okolica Lyona je zelo bogata na divjačini in hodijo meščani zlasti ob nedeljah trumoma na lov. Često se celo dogodi, da zaide kak divjačina v mesto. Tako so preteklo nedeljo opazili v bližini glavne palače lyonske tržnice divjega prašiča. Čuvar grajskega drevoreda je poskušal svojo lovsko srečo, toda razkačena žival je skočila nato v reko Rodan in jo preplavala. Na druge mbregu se je zakadila v prvega človeka, ki ga je zapazila, nakar je krenila zverina proti notranjosti mesta. Neki biciklist je ustrelil s samokresom proti svinji, ki pa ga je podrla s kolesom vred. Med tem je neki avtomobilist navalil z avtom na pobesnelo žival. Začela je pravcata borba med avtom in divjim prašicem, ki je šestkrat naskočil avto in ga na sprednjem delu težko poškodoval. Končno pa je vendarle zmagala tehnika. Svinja je pobegnila, avtomobilist pa za njo. Prišla sta tako oba v sredino mesta, kjer so zbežali ljudje na vse strani. Končno pa se je policiji vendarle posrečilo ubiti zverino s streli iz pušk.

Kdo bo dobil Noblovo nagrado za literaturo?

V švedski javnosti se mnogo razpravlja o podelitvi Noblove nagrade za literaturo za l. 1928. Za literaturo bo razdelila švedska akademija letos celo dvoje nagrad, ker je bila lani podeljena nagrada italijanski pisateljici še od leta 1926. Za leto 1927. odmerjena nagrada je torej tudi še na razpolago. Z gotovostjo se računa, da bo ena nagrada pripadla francoskemu filozofu Henry-ju Bergson. Nanj mislijo še deset let, a so vedno predsodki, češ, da je on bolj filozof kot pa literat. Razven njega je še dosti kandidatov iz Evrope in Amerike. Mnogo glasov je za nemškega pisatelja Thomasa Mann-a, ki je bil predlagan že lani. Najresnejša kandidata sta Maksim Gorkij in Galsworthy, potem pa pridejo: Dimitrij Merežkovski, Amerikanca Sinclair Lewis in Teodor Dreiser, avtor ameriške tragedije »Titan«, norveška pisateljica Sigrid Undset, Anglež Chesterton in italijanska pisateljica Guglielmo Ferrero in Benedetto Croce.

Koliko volilcev imajo Zedinjene države

V Zedinjenih državah bo volilo letos državnega prezidenta, ali kakor pravijo Amerikanci — »moža najvišje časti« — 43 milijonov volilcev in volilk. Število volilcev je od zadnjih predsedniških volitev l. 1924. naraslo za 14 milijonov. Posebno se je zvišalo število volilk v velikih mestih. Ženski volilni glasovi tvorijo od 35 do 45 odstotkov.

Prebivališče izobčencev

(Božva).

Skoro vsi nosijo na nogah okove. Eni 2.560 kg, drugi 5.120 kg težke. Tisti, ki imajo na vesti umore, so obsojeni navadno na nošenje težkih okovov, drugi, n. pr. navadni roparji, tatovi itd., ki so bili obsojeni na več kot dve leti robije, pa imajo lahke okove. Srbski kazenski zakon predvideva za robijo brezpogojno okove. Moji učenci so bili večinoma »težki«, z dvajsetletno robijo. Mučno je gledati človeka, čigar gležnje oklepa 6 do 7 cm širok in do 2 cm debel železen, ob strani zakovan obroč, ki je često preozek, da ožuli jetnika pri hoji do krvi. Oba obročka sta spojena z močno, nekaj nad meter dolgo verigo, ki jo imajo kaznjenci dvignjeno in pritrjeno spredaj za pas, da se jim ne vleče po tleh in jih še bolj ne ovira pri hoji. Zgodi se, da kateri od teh zboli in mora v bolnico. Doktor je v bolniški oskrbi, ga razkazuje, a ko okreva, je njegova prva pot v kovačnico, kjer mu na nakovalu zopet vkuje noge v težko železje. Rožljanje okov jim je pesem »uspavanka« in »budnica«. Še v snu jih vznemirja, ko prekladajo trudne noge. Okovi izjemajo telesne in duševne moči teh krepkih otrok prirode iz poldivjine, ki venejo v robstvu kakor poparjeni cvetovi in podlegajo sušici...

Za učni pripomoček dobe učenci Obrtno čitanko, Četrti in Peto čitanko, Kmetijsko berilo, Končnikovo, Močnikovo, Črnivčevo ali Podkrajškovo računico, katekizem in Zgodbe sv. pisma. Kaznjenci v analfabetskem tečaju se poslužujejo cirilničnega Bukvarja in starih abecednikov. Nekateri pišejo v zvezke, drugi na tablico. Pisalne potrebščine dobe v šoli iz državnih sredstev, ki pa so žalibog prav pičila.

Vsem kaznjencem, ki znajo čitati, je na razpolago knjižnica, ki obsega vsega nekaj nad 3100 del v 5200 zvezkih, a knjižnica za mladoletne kaznjence 1400 del v 2600 zvezkih.

Novejšim načelom etično-prosvetne vzgoje ti knjižnici ne moreta ustrezati. Police so še vedno prenapolnjene s staram, deloma s patrijotičnim, deloma s tujim konservativnim duhom prepojenim čtivom. Za mojega bivanja v zavodu je prišel višji ravnatelj opetovano »čistiti«, toda če bi hotel opraviti to delo temeljito, bi moral knjižne police domalega — izprazniti. Iz kakovosti tega čtiva, ki ga je mariborska kaznilnica podedovala od bivših posestrim v Kopru, Gradiški in Ljubljani, se da sklepati, da so nekoč ce-

lo kaznilniške knjižnice urejale po neizogibnem receptu: Bog ohrani, Bog obvari... Ena želja se mi pa pri tem vendarle poraja: da bi kaj kmalu postala organizacija kazenske izvršitve pri nas v vseh podrobnostih, a predvsem v pogledu srčne vzgoje nesrečnih moralnih pohablencev tako temeljita in duhu časa primerna, kot je bila tedaj, ko je veljalo kaznjence naučiti poštenih »manir« radi takozvanega »pojačanja zaščite pravnih dobrin« in ne radi moralnega preporeda individualnih človeških značajev.

Mlada je naša država in v svojem desetletnem obstoju ni mogla rešiti niti vseh eksistenčnih vprašanj, kaj šele, da bi bila izvedla osnovne reforme v tako »neaktualnih« ustanovah kot so kaznilnice. Za tistega, ki motri to zadevo z zunanje strani, se da vprašanje kaznenične vzgoje res brez navidezne škode odgoditi na nedoločen čas. Saj so hudo delci itak zaprti in ko pridejo ven, jih bodo zopet zaprli, če ne bodo hoteli pošteno živeti.

Taka je površna logika tistih, ki hočejo biti vsestranski in ki ne pridejo nikoli v zadrego, kadar je treba zavzeti »stališče«. Vzemimo, da bi bil namen res samo (!) izolacija individuum. Tedaj je človeški družbi nedvomno do tega, da je ta izolacija čim mtrajnejša. Ker pa ni vsak kaznjence obsojen na dosmrtno ječo (tat n. pr. lahko dobi največ 10 let naenkrat), torej bo družbo v doglednem času zopet ogrožal in preden bo ponovno izoliran, bo naprtil ljudem nove žrtve. Trajna izolacija pred zločincem je izvedljiva samo z usmrtitvijo, dosmrtno ječo, ali pa s korenitim — poboljšanjem. Vsakega hudo delca ne smejo obesiti, niti mu prisoditi dosmrtno ječo. Veliko pa jih lahko poboljšajo in vrnejo življenju kot koristne člane človeške družbe, ako so dana v ta namen potrebna sredstva.

Dobra knjiga je človeku najboljši prijatelj in svetovalec. Jetniku pa utegne biti celo dragocen vodnik in vzgojitelj, zlasti onemu, ki mu po obstoječih predpisih ni dano, da bi obiskoval šolo. Za kaznjence skupnega zapor je knjižnica poleg cerkve edini vir, iz katerega črpajo duševno hrano. Žal, da kopica plehklih nemških in italijanskih romanov ne more nuditi potrebne etične snovi neurejeni kazneničevi duševnosti. Slovenske in hrvaške knjige pa so po kakovosti tako skromno zastopane, da je o kakšni ziste-

matični uporabi tega čtiva nemogoče govoriti. Tudi čitatelje je treba vzgajati in jim izboljšati okus, ako hočemo, da bo tisti, ki čita, od čitanja imel kake resnične koristi. V kaznilnici je to še posebno velikega pomena. Toda kaj je pri petsto kaznjencih, ki imajo daljšo kazen in poleti najmanj štiri ure časa dnevno, da čitajo, — nekoliko izvodov Jurčičevih, Kersnikovih, Tavčarjevih, Meškovič in Cankarjevih del! Cankarja niti ne prebavijo vsi, »Slovenske večernice« odklanjajo. Preostane še »Dom in svet« (kakih 20 letnikov), par starih in nekaj najnovejših letnikov »Ljubljanskega Zvona«, »Kresa« in »Zore«. Ostalo so manj vredne stvari. Kar je bilo »krvavega šunda«, je izloženo. Kaznilnična knjižnica je nujno potrebna temeljite preureditve in spopolnitve, zakaj v sedanjem stanju ne more uspešno podpirati vzgojnih stremeljenj zavoda. Njeni redni prirastki so knjige Vodnikov in Mohorjeve družbe, mesečnika »Mladike« in »Dom in svet«. Vsako leto naslovita državni pravdnštvi v Ljubljani in Mariboru na kaznilnico nekaj tako imenovanih obveznih izvodov, ki jih prejme oblast v cenzuro. Če bi vsi ti izvodi dosegli kaznilnico, bi bilo nekaj. Tako pa se morajo kaznjenci zadovoljiti le tupačim s kakim književnim ocvirkom. Ostalo je navadno prevodna literatura II. razreda, letaki, brošure in podobno.

Razpoloženje za čitanje je med kaznjenci veliko. Vsi, ki so čitanja zmožni, prejemajo v skupnem zaporu vsakih štiri najst dni, v samotnem vsak teden po eno ali dve knjigi. Kaznjencem, ki izredno radi čitajo, je dovoljena zamenjava knjig tudi izven za to določenih dni. Vrsto čtiva odreja nadučitelj, po možnosti uvažujoč želje posameznikov. Mladostni kaznjenci dobivajo knjige iz svoje knjiž-

nice, ki takisto pogreša zlasti novejšega mladinskega čtiva...

Razen zadostnega števila dobrih knjig manjkajo v mariborski kaznilnici še poljudna predavanja. Saj gradiva za to nudi baš vsakdanje življenje dovolj. Teh predavanj naj bi se udeleževali vsi kaznjenci, a zlasti oni, ki ne obiskujejo šole. Najprimernejši čas za to je nedelja, ko delo počiva. Nepoučenost o aktualnih, splošnost zadevajočih dogodkih, ki se zlasti v novejši dobi pojavljajo n. pr. v področju narodnega zdravstva, gospodarstva, socialnih uredb, tehnike in ostalih praktičnih ved, pospešuje duševno zaostalost. Taka splošna desorientacija nekako pokretni tudi preprostega kaznjence, ki se bo moral v skromnih zahtevah svojega bodočega načina življenja vendarle prilagoditi duhu časa, ki ne izbežno vpliva na miljeonost vseh oblik življenja. V poljudnem tonu takih predavanj bi se dala srečno združiti informativni in vzgojni namen. —

(Dalje prihodnjič.)

Iz dežele revolucij in nemirou

Po poročilih iz Mehike, je napravila glasovita tolpa roparskega poglavarja Benjamina Mendozze v bližini glavnega mesta novo pustolovščino. Razbojniki so se oblekli v uniforme vojakov, ki so jih pobili ter odšli potem v mesto, kjer so nabirali prostovoljce, češ, da zasledujejo bandite. Res se jim je posrečilo pridobiti 27 prostovoljcev. Čim pa so prispeli izven mesta, so vse prostovoljce poklali, jim pobrali vse dragocenosti in obleke ter pometali gola trupla v obcestne jame. —

Mali oglasi, Mehike v poročilih iz dežele revolucij in nemirou. Občinstvo: vsaka beseda 30 p., najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

Suha bukova drva,

premog, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Baržun

v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Opremljeno sobo

s posebnim vhom pri glavnem kolodvoru oddam takoj boljšemu gospodu ali gospodični. Naslov pove uprava. 2095

Dijaka sestanovalca

sprejemem takoj. Cena Din 650 s kurilom. Naslov pove uprava lista. 2096

100 domačih šivilj

za delo, trajajoče do februarja, se sprejme takoj. Vprašati v tovarni Šušek, Tržaška c. 8. 2094

Sobo-in črkoslikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 1348

Kupim staro zlato

srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Električne inštalacije

popravlja, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Hitro popravilo ur,

ceno in točno z 1—5 letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ulica 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 1837

Velika izbira sukna

za moške in ženske plašče od Din 50.— naprej pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. XX

Prva in najstarejša tovarna glasovirjev

A. Fiedler & Sohn

Graz, (Steiermark) Bismarckplatz Nr. 2

Najboljša izbira. Zastopstvo svetovnih tvrdk Bösendorfer, Stengl-Original, Paillik, Nemetschke-planini etc. — Plačline olajšave dajemo tudi za inozemstvo. 1987

VSI, KI SO SI VE
IN VSI, KI SI SE NISO

ogledali bogate, izbirne zaloge

KRZNA

pri tvrdki

L. ORNIK, MARIBOR
KOROŠKA 9

naj se čim prej odločijo za nakup, kajti povpraševanje je veliko in najlepši komadi bodo kmalu razprodani. 1787

BOGOMIR DIVJAK
MARIBOR

Trgovina z dvokolesi in pnevmatiko. Istotam dobite tudi vse sestavne dele.

Glavno zastopstvo svetovnih koles
Waffenrad-Steyer

Mehanična delavnica z električnim pogonom za popravila dvokoles in motociklov. Lastna poniklovalnica, bakranje in emajliranje.

Trgovina: Glavni trg 17 1590
Delavnica: Ključavničarska ul. št. 1

Zahtevajte povsod „Večernik“!

Potrni neizmerno žalost! naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretrpno vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, oziroma mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Marija Novak, roj. Rotner
posestnica in gostilničarka

v četrtek, dne 1. novembra 1928 ob 17. uri po kratki bolezni in previdena s tolažili sv. vere, v 71. letu starosti bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 3. novembra ob pol 16. uri iz hiše žalosti Ruše št. 23. Sv. maša zadušnica bo darovana dne 5. novembra ob 7. uri v župni cerkvi v Rušah.

RUŠE, dne 2. novembra 1928.

Anton Novak, soprog.

Zofija Črnko, roj. Novak, hčer. Jernej Črnko, zet. Anton Rotner, brat. Jožefa Hojnik, sestra.

Brez posebnega obvestila Mešni pogrebni zavod v Mariboru.

Kavarna Jadran
vsako soboto in nedeljo

KONCERT